נשאל לחכם והתירו. כלומר שאמר לו שאותה קבלה לא כלום היא שלא נדר בלשון טוב לקבל מזרות ונמצא שלא חל עליו מזרות אפילו רגע אחד היתה לו בהמה מופרשת שהפרישו למזרותו קודם שנשאל לחכמים תלה ותרעה בעדר עם בהמותיו שהן

ג א מיי' פ"ד מהלכות מזרות הלכה יג: ד ב מיי' שם פרק ט הלכה ח: ה ג ד מיי' פ"ט מהל' כלורות הלכה ח סמג עשין ריג:

גמולין גמורין דהיון דמזרות לא חל עליה אין כאן הקדש טעות כלל **ואפי' ב"ש** מודו דווקא כשאמר שור שהוא שלא ראשון יהא הקדש ויצא לבן התם הלבן הקדש למ"ד בגמרא משום שאין חושש ורוצה שיחול הקדש גם על הלבן ומה שהזכיר שאור טעה שהיה סבור שהשאור יצא ראשון **אבל הכא שנזירות לא** חל עליו מעיקרא כלל והכהמה לא הופרשה אלא לצורך הנזירות וכאן הנזירות ליתא הקדש כמו ליתא **וגרע** זה מהקדש טעות ולכך אפי' ב"ש מודו דתלה ותרעה בעדר כיון דנעקר הגדר לגמרי א) כדאמר לקרבנות מזרותו מזיר מזרותו לא אמר כלום והוי כאדם שאינו מחוייב והיה סבור שהוא מחוייב מטלת ואמר בהמה זו למטלת כו' לא אמר כלום אפי' לב"ש:

אמרן להם [ב"ה] לב"ש לא אתם מודים בזה שהרי הקדש טעות הוא ותלה ותרעה בעדר. אלמא דהקדש בטעות לא הוי הקדש וכי היכי דאתם מודים הכא אודו לן נמי בשור שאור דפלגיתו עלן ואמריתו דהוי הקדש וב"ש היו יכולין להשיב דהכא **וגרע** מהקדש טעות כדפרישים ולא תלו להשיבם אמיתות החילוק והשיבו לפי דבריהם שהם מדמים פלוגתייהו והשיבו להם ממעשר בהמה דחל בטעות והוי הקדש וק"ק מאי שנא מאשה שהפר לה בעלה דאמר לעיל פרק מי שאמר (דף כד.) אם שלה היתה בהמה חטאת ממות והכא יוצאה בעדר י"ל דבעל מיגז גייז ואי נמי דמעקר קא עקר מ"מ הא אוקמה (לעיל דף כב.) כרבי אלעזר הקפר אבל לרבנן עפקי לחולין ואפילו לרבי אלעזר גרלה דלא דמי דהתם הגדר חל רגע א' (מיפר) [בלא] מרטה ומטעות אבל הכא לא חל הגדר לא ומה אפילו שעה אחת כדפרישים:

אמרן ב"ש לבית הלל אי אתם מודים במי שקרא לעשירי תשיעי ולתשיעי עשירי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשים. דחל בטעות ומינה

ואחד בא בנגדן ואמר אחד: הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני, הריני נזיר: שאחד מכם נזיר, שאין אחד מכם נזיר, ששניכם נזירים, שכולכם נזירים בש"א כולם נזירים והא הכא הקדש בטעות הוא וקתני כולם נזירים? אמרי, סברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש (ה) "הכא לא" אביי אמר לא קס"ד דקאים בצפרא אלא הכא במאי עסקינן דקאים בטיהרא ואמר "שור שחור שיצא מביתי ראשון ליהוי הקדש" ואמרו ליה "לבן נפק" ואמר להון "אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור", ומי מצית אמרת דקאים בטיהרא? עסיק והקתני דינר של זהב שישלה תני שעלה, חבית של יין שתעלה תני שעלתה/ אמר רב חסדא *אוכמא בחיורא לקיא (נב) (חורא באוכמא לקיא) תנן (ג) שחור שיצא מביתי ראשון הקדש קס"ד בי מקדיש, *בעין רעה מקדיש, ואמרי ב"ש הוי הקדש? ואלא מאי *בעין יפה מקדיש, דינר של זהב שישלה בידי ראשון ועלה בספק בש"א הקדש ואלא מאי בעין רעה מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשון ועלה של שמן בש"א הקדש והא שמן עדיף מיין, אי משום הא, לא קשיא, בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא, רישא קשיא לרב חסדא? אמר לך רב חסדא כי אמרי בתורא דקרמנאי ואמר רב חסדא אוכמא למשכיה סומכא לבשריה חיורא לרדיא, והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא? כי אמרי בתורא דקרמנאי: מתני' אמר משעה שנדר, נשאל לחכם ואסרו מתה משעה שנדר, נשאל לחכם והתירו, היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר, אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר? *אמר להן ב"ש אי אתם מודים במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי, שהוא מקודש? אמרו להם ב"ה לא השבט קידשו- ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר שמא עשה כלום, אלא כתוב שקידש העשירי הוא קידש התשיעי ואת

ואחד בא בנגדן. ופתח אחד מהללו הנמים ואמר הריני נזיר שזה פלוני כלומר הריני נזיר אם זה פלוני ואחד אומר הריני נזיר אם אין זה פלוני (אותו) אחד ואמר הריני נזיר אם אחד מכם נזיר ובא אחר הריני נזיר אם אין אחד מכם נזיר ודאי יש בכם אחד שהוא נזיר ובא תמיד לאותן שנים הראשונים ואמר הריני נזיר אם אחד מכם נזירים ואמר הריני נזיר אם כולכם נזירים ב"ש אומרים כולם נזירים: הא הכא הקדש בטעות הוי הקדש הכא אמרי, סברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש הכא אמרי לא קס"ד דקאים בצפרא אלא הכא במאי עסקינן דקאים בטיהרא ואמר "שור שחור שיצא מביתי ראשון ליהוי הקדש" ואמרו ליה "לבן נפק" ואמר להון "אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור", ומי מצית אמרת דקאים בטיהרא? עסיק והקתני דינר של זהב שישלה תני שעלה, חבית של יין שתעלה תני שעלתה אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא תנן שחור שיצא מביתי ראשון הקדש בי מקדיש, בעין רעה מקדיש, ואמרי ב"ש הוי הקדש? ואלא מאי בעין יפה מקדיש, דינר של זהב שישלה בידי ראשון ועלה בספק בש"א הקדש ואלא מאי בעין רעה מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשון ועלה של שמן בש"א הקדש והא שמן עדיף מיין, אי משום הא, לא קשיא, בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא, רישא קשיא לרב חסדא? אמר לך רב חסדא כי אמרי בתורא דקרמנאי ואמר רב חסדא אוכמא למשכיה סומכא לבשריה חיורא לרדיא, והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא? כי אמרי בתורא דקרמנאי: מתני' אמר משעה שנדר, נשאל לחכם ואסרו מתה משעה שנדר, נשאל לחכם והתירו, היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר, אמרו ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר. אמר להן ב"ש אי אתם מודים במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש? אמרו להם ב"ה לא השבט קידשו ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר שמא עשה כלום אלא כתוב שקידש העשירי הוא קידש התשיעי ואת

הוה גרוע טפי ואם איתא לרב חסדא דלבן עדיף טפי אמאי הוי הקדש והא מאן דמקדיש בעין רעה ושור שאור הוא שהקדיש ולא לבן אלא ש"מ דליתא לדרב חסדא: **ואלא מאי.** קאמרת לרב חסדא דמקדיש בעין יפה מקדיש ומשום הכי קאמרי בית שמאי דלבן (ד) ו) דעדיף טפי הוי הקדש כ) **ואלא** של כסף הקדש ואמאי הא מאן דמקדיש בעין יפה מקדיש: **ואלא מאי בעין רעה מקדיש.** אי הכי חבית של שמן אמאי הוי הקדש לבית שמאי דהוא יפה מחבית של יין: **הא נמי קשיא דבגלילא שנו דחמרא עדיף טפי ממשחא.** דלדידהו נפיש משחא כדגרסינן בהמוכר את הספינה *) (ב"מ דף נח.) ומיתא להו טפי בחמרא ואין שותין אלא יין ואמטו להכי קאמרי בית שמאי דשל שמן גרוע משל יין משום הכי הוא הקדש **ומיקוקמא לכולהו מתני' דבעין רעה מקדיש ובעין יפה מקדיש** ומשום הכי אמרי בית שמאי דשל יין מקדיש **ובעין רעה מקדיש** דגריע טפי: **אוכמא למשכיה.** מעלי טפי וסומקא לבשרא מעלי וחיורא מעלי לרדיא לחריסה: **ובאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא.** דמשמע בין למשכיה בין לרדיא הוי אוכמא גרוע: **כי קאמר.** רב חסדא דאוכמא לקיא לרדיא אבל למשכיה הוי עדיף: **מתני' מי שנדר בנזיר ואסרו.** שהכירו שנדר גמור הוא: **מונה נזירותו משעה שנדר.** כלומר (ו) אותן [ימים] שגזול בנזירותו עולה למנין שלשים עם אותן שנשתיירו לו משאסרו ואין צריך למות איסור במנין הימים שזיגזל בנזירותו אלא עולין לו להשלמת הנזירות כ): **מי שנזר** ולא נגלה [ע"ש ועי' תוס' שבת מז. ד"ה נגלינלה]

*) [ע"ש ועי' תוס' שבת מז. ד"ה נגלינלה]

ואמר אילו לבן נפק דלבן הוה אסינא דלבן דבהא הוי מודו ב"ש דלא הוי הקדש ויצא ראשון ב"ש לפי שהזכיר שחור לימא בסתם שור שיצא מבית ראשון. וכי במה יש לו לידע שהשור יצא ראשון. והא קתני שיצא אימא שיצא כבר ה). ל"ל שאין חלוק במסורת בין לשעבר אלא מסתפא שיצא לתבא בין לשעבר דדינא חבית זכן ההיא דנזירים הוא דקאמר ב"ש דכולם נזירים כנגן דקאמר אותו שלא נמצא כדבריו אילו הוה ידענא דלאו הכי הוא לא הוה אסינא הכי אלא הכי: אימא שעלה. לאחר שנמצא כשור שחור בידוע שכנגד אותו כתם הוה נגע בבהמה וברישא מי שאחזו מייתי לה עליה דרב ששת שיצא ואי הוי שחור גרוע מלבן אית ליה למי' דדוקא שור שחור הוה ברעתו להקדיש ולא לבן ולית כאן הקדש בטעות דוראי אין דעתו כלל ללבן: אלא מאי בעין יפה מקדיש. כלומר דבעי למי' דלעולם שחור גרוע טפי דאמר לריש לקיש מעמא דמעמא דהתיורא ומצאו בעור הבהמה כתם לבן וידעו שצריעת היתה בטקום הכתם כראמר רב חסדא והיורא באוכמא לקיא: קס"ד מקדיש בעין רעה מקדיש ואמרי ב"ש הוי הקדש הלבן ואי דלבן קדוש משום דמקדיש בעין יפה מקדיש. א"כ מציעתא דאמר דינר זהב ועלה בידו של כסף אמאי הוה קדוש הוה לן למי' דוקא לדינר זהב איכולו ולא לשל כסף. אלא מאי בעין רעה מקדיש הכן אנו צריכים לאמר מכח מציעתא ומעתה קשיא לרב הונא מרישא. א"נ נבי חבית של יין אמאי אמרי ב"ש דשמן קדוש הא שמן עדיף מיין. ומשני דלעולם בעין רעה משום מציעתא וסיפא בגלילא שנו. ומעתה קשיא מרישא לרב חסדא. בתורא דקרמנאי שוורים של אותה מדינה. אוכמא למשכיה. ירדו הוא משובח. סומקא לבשרא בשרו מוטעב ושוב. חיורא לרדיא הוא טוב לחרישה והא אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא

ו) לפיכו ליתא ג' זו נגמ':

וכיון

מסורת השי"ס

ג א מיי' פ"ד מהלכות מזרות הלכה יג: ד ב מיי' שם פרק ט הלכה ח: ה ג ד מיי' פ"ט מהל' כלורות הלכה ח סמג עשין ריג:

פי' הרא"ש

מקשי' לי קשה לו יש לה שליים ולו אין לה שליים. ת"ש היו מהלכין בדרך ו' בני אדם וא' בא בנגדן אמר א' מן הו' הריני נזיר שזה איש פלוני. כלומר אם זה תהלך בנגדנו ראובן הריני נזיר והב' אמר אם אין זה ראובן הריני נזיר וגו' אמר לב' הראשונים הריני נזיר אם א' מכם נזיר. והה' אמר לב' הראשונים הריני נזיר אם שניכם נזירים. והו' אמר לכל הה' הריני נזיר אם כולכם נזירים ב"ש אומרים כולם נזירים. כל הי' שהתפיטו כולם נזירים. ואע"ג דנזיר טעות הוא ששנים הראשונים מכחישים זה את זה שאם הא' נזיר אין הב' נזיר וחברו ה' וו' ודאי ליתנהו אפ"ה קאמר דכולם נזירים. וה"ה הקדש בטעות שור שחור שיצא מביתי ראשון ויצא לבן אע"ג דלא נתקיימו דבריו הוי קדוש. אמרי הכא בדברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש התם לא. מההיא דנזירים וראי איכא למשמע דסברי הכי דהתם ודאי נזיר בטעות הוא וקאמר דכולהו נזירים משום דכולהו לנזיר אינון ואפשר רכל אחד היה טועה והיה סבור דאפשר לחיות כדבריו הוצרא בפיו קבלת נזיר ואולינן בתר פיו ואע"ג דטועה הוא מידי דהוה אחמורה כסבור לומר שור שחור ואמר לבן אבל מתניתין ליכא לפרושי משום הקדש בטעות דלא דמי לתמורה כדמפרש לעיל אלא משום דמתרצי ב"ש למילתיה דראשון לשהרוים אסר כדמתרץ הב"ע דקאי בטיהרא. בצהרים אחר שיצאו כבר כל השוורים. אמר שור שחור שיצא כבר מביתי ראשון יהא קדוש. ואמרו ליה לבן נפק. ואמר אילו הייתי יודע שיצא לבן ראשון הייתי אומר לבן ואיכא למימר דדעתו היה על איזה מהן שור שיצא ראשון ובה שאמר שחור לפי שהיה מכיר בהשמעת קול של יציאת רגלי בהמותיו ומעה ויהיה סבור לפי הקול שישחור יצא ראשון ולכך אמר שחור והקדש בטעות הקדש דלפי' מתמורה אבל לא מצי למי' דקאי בצפרא ואמר שור שחור שעתיד לצאת ראשון ויצא לבן ואמרי ליה לבן נפק.

מפנה

מ"מ אמרות על ר"ח מסרא

נוסא

לפי ר"ח מסרא שור שחור גרוע מאור לבן - דגמ' תקוה אלון מאתני' דאם הקדש שור שחור ויצא לבן הלבן קדוש ואחר מאכיר' שהקדש - מעין שיצא מעין הקדש סימן שלבן הוא מאחר ועד ר"ח מסרא

נוסא

מה' בא ובה בעין הקדש בטעות אי הוי הקדש - אם יש לדעת מה בטעות אמרו בגמ' הל

נוסחת הריב"ן

ה) שאין: ב) מאי: ג) וכדמתקן: ד) כגון דקאיס כו' מביתי היום לשמון ליהוי: ה) ואמר: ו) דטעות בהקדש אינו: ז) שור שחור: ח) לקדיש: ט) ומדאמרי ב"ש דלבן הוי הקדש ש"מ דלבן גרוע הוא ואם איתא כו': י) דעדיף: כ) בכ"י כתוב כלון בסיל"ל כדין וכדין עשו אלא אומרים לו מי שמר כו' [ואלו] ל) מי טעות סמעתיק]: ל) בגיזרותו: מ) ומה אין אתם מודים בטעות הקדש שיהיה הקדש אין אתם מודים במי שטעה כו':

[ל"ל אמרו להם ב"ש]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' בטעות הוי הקדש מבכל מהבכל לא אלא אמר לא קס"ד: (ב) שם בחיורא לקיא (חיורא באוכמא לקיא) אלא מאי בעין יפה מקדיש ע"ש וכ"כ בגיעין דף סח ע"ב כתבו הפוסקות דלא נרסינן כאן בגא זה (ג) שם תנן שור שחור שיצא מביתי ראשון הקדש כי מקדיש כל"ל ותיבת קס"ד נמחק: (ד) רש"י ד"ה ואלא וכו' דעדיף טפי הוי הקדש אלא הא כל"ל והר"ש: (ה) ד"ה מי שנדר בחיר וסכור שטעה: (ו) ד"ה מונה וכו' כלומר אותו יום שיגזל וכו' ואין לדיך לנהוג איסור כמנין ימים:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה בשאל לחכם וכו' כיון דנעקר הגדר לגמרי כיון דאמר לקרבנות מזרותו ואינו מזיר לא אמר כלום כל"ל:

ואחד